

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

**«O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI YOSHLAR NIGOHIDA»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYA**

Toshkent – 2024

V SHUBA

<i>Raxmonova Z.R. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida musiqa darslarini o'tkazishda o'zbek xalq cholg'ularini o'rgatish uslubiyoti (boshlang'ich sinflar misolida)...</i>	391
<i>Abdumannobova M. Insonning ruhiy rivojlanishida munosabatlar ta'siri va ularni takomillashtirish zarurati.....</i>	395
<i>Mamayusupova G.F. Yoshlarni zamonaviy kasblar va chet tillariga o'qitish tizimini yaratish.....</i>	398
<i>Ahmatqulova Sh.B. O'rta yoshlilar psixologiyasi: sabab va yechimlar</i>	401
<i>Akromova N.R. Ontogenez psixologiyasi vazifasi va ahamiyati.....</i>	403
<i>Raxmatqulova G., Yunusova N. Ma'naviy tarbiya – taraqqiyot poydevori.....</i>	405
<i>Mullajanova X.Y. Ma'naviy merosning tarixiy ahamiyati va barkamol yoshlarni tarbiyalashdagi o'rni.....</i>	408
<i>Kobiljonova J.J. "Uzbekistan-2030" strategy implementation of directions and perspectives on strategy from the youth's point of view</i>	412
<i>Qobilova M.S. Konstitutsiya yoshlarda siyosiy madaniyatning shakllanishida muhim ahamiyat kasb etadi.....</i>	416
<i>Feruz M.X. Yoshlarga oid davlat siyosati – yoshlar salohiyatini oshirishdagi muhim vosita.....</i>	419
<i>Sardor K.N. Temuriyzoda Shohruh Mirzo hukumronligi davrida temuriylar saltanatida aholi salomatligini ta'minlash bo'yicha tabobat maktablarining faoliyati.....</i>	424
<i>To'xtayeva D.Sh. Madaniyat sohasidagi islohotlar bilan kelajakka nazar</i>	427
<i>Sultanova Z.I. Yuksak ma'naviyatli avlod-uchinchi renessans bunyodkorlari...</i>	430
<i>Mustafoyeva S.S. Yoshlarga oid davlat siyosatida ma'naviyat va ma'rifat masalalari.....</i>	432
<i>Qudratullayeva E. Yoshlarga oid davlat siyosati, ma'naviy taraqqiyotni ta'minlash va madaniyat sohasini yangi bosqichga olib chiqish bo'yicha islohotlar.....</i>	435
<i>Nadjimova N.A. Raising the spiritual thinking of the young generation the role of music education.....</i>	438
<i>Mirzayeva M.M. Globallashuv jarayonida yoshlarda mafkuraviy immunitetni kuchaytirish zaruriyati.....</i>	441
<i>Мелихонов Б. Социально-психологические детерминанты воспитания молодежи</i>	444
<i>Melixonov B. Socio-psychological features of youth education based on national values.....</i>	445

<i>Karabayeva M.T.</i> Til va nutq madaniyat ko'zgasida	450
<i>Axmedova M.A.</i> Gender yondashuv asosida o'smir yoshdagi o'quvchilarni badiiy-estetik rivojlantirishning pedagogik-psixologik imkoniyatlari	453
<i>Axmedova M.M.</i> Folklor janrlarining pragmatik belgilari hikoya aspektida.....	458
<i>Ochilov A.S.</i> O'smirlar psixoenergetikasi muammosini o'rganish va uni rivojlantirishning nazariy asoslarini tahlil qilish.....	461
<i>Тошматова М.К.</i> Феномен Новый Узбекистан – решающий фактор развития	466

omili bo'lib sanaladi. Shu o'rinda yangidan yangi g'olar va tadbirlarni hayotga tadbiq etish o'rinli deb hisoblayman. “Yangi O'zbekistonning bunyodkor yoshlari “[4] shiori ostida o'tqazilgan tadbir ham shular jumlasidandir. Bunday tadbirlar yoshlarni birdamlikka chaqirish, ularni o'rtasidagi do'stlik munosabatlarini mustahkamlash, bir birlari bilan fikr almashishga undaydi. Jamiyatning madaniyati va ma'naviyatini har tamonlama yuksak darajada rivojlantirish, davlatimizga, xalqimizga, vayronkor g'oyalarni biz tomonga o'talmasliklari uchun buzilmas, mustahkam devor ya'ni bir so'z bilan aytganda poydevor bo'la oladi deb ishonch bilan ayta olaman.

O'ylaymanki “Ma'naviyati yuksak davlatning Kelajagi buyukdir. Kelajagi buyuk millatning farzandlari esa yengilmas, ma'naviyati buyuk, ruhan va aqlan sog'lom, vatanparvar o'g'il qizlardir. Yosh avlodni ta'lim olishi uchun hozirgi zamonda Prizedentimiz Shavkat Mirziyoyev Miromonovich tomonidan keng imkoniyatlar, zamonaviy o'quv binolari, oliy o'quv dargohlari qurilib keng, shinam va yorug' o'quv xonalari barpo etildi. XXI asr fan va texnologiyaning rivojlanishi davrida raqamli tarmoqlarga o'tish barcha muassasalarning axborot texnologiyalari bilan ta'minlash keng ma'noda qamrab olingan va hayotga tadbiq etilmoqda. Ajoyib imkoniyatlardan samarali foydalanish biz yoshlarning qo'limizdadir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. “Yangi O'zbekiston – Taraqqiyot strategiyasi 2022-2026” Prezident Sh.Mirziyoyev
- 2.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyev so'zi
- 3.<https://.Lex.Uz. sayti>
- 4.<https://slibriaty.uz.sayti>

MA'NAVIY MEROSNING TARIXIY AHAMIYATI VA BARKAMOL YOSHLARNI TARBIYALASHDAGI O'RNI

Mullajanova Xosiyat Yazdankulovna¹

*¹Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
“Ijtimoiy fanlar” kafedrasi o'qituvchisi*

Annotatsiya: Maqolada qadim zamonlardan beri ajdodlarimiz, otabobolarimizdan bizgacha yetib kelgan ma'naviy boyliklar – siyosiy, falsafiy, huquqiy va diniy qarashlar, axloq – odob me'yorlari, ilm-fan yutuqlari, tarixiy, badiiy va san'at asarlari majmuining barkamol avlodni shakllantirishdag o'rni yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Ma'naviy meros, iymon, e'tiqod, vijdon, islohot, ta'lim, tarbiya, barkamol avlod, jaholat, tafakkur.

Jamiyat ma'naviyati mamlakat taraqqiyotining muhim sharti va kafolatidir. Shu narsa haqiqatki, biron-bir mamlakat o'z ma'naviy imkoniyatlariga tayanmay, odamlar ongi, tafakkurida ma'naviy va axloqiy qadriyatlarni rivojlantirmay, xalqning milliy ruhini uyg'otmay turib, yuksak taraqqiyot darajasiga ko'tarila olmaydi. Ma'navit insonni ruhiy poklanish va yuksalishga da'vat etadigan, uning ichki olamini boyitadigan, iymon irodasi, e'tiqodini mustahkamlaydigan, vijdonini uyg'otadigan qudratli kuchdir.

Tarixdan ma'lumki, mamlakatimiz bir necha bor ajnabiy bosqinchilar hujmiga duchor bo'lgan, qaramlik va zulm ostida qolgan. Buning oqibatida xalqimizning boy ma'naviy merosi, urf-odatlar qadrsizlanishga mahkum bo'lgan. Ayniqsa, chor mustamlakachiligi va sovetlar tuzimi davrida milliy qadriyatlarimiz, urf-odatlarimiz oyoq osti qilindi. Ona tilimiz, boy ma'naviy merosimiz qadrsizlantirildi, ko'plab masjid-madrasalar, milliy maktablar, tarixiy yodgorliklar buzildi, qarovsiz qoldi. O'zbekiston davlat mustaqilligini qo'lga kiritgan kundan boshlaboq mamlakatimizda boy ma'naviy merosimizni tiklash va rivojlantirish, jamiyat ma'naviyatini yuksaltirish davlat siyosati darajasiga ko'tarildi.

Jamiyat ma'naviyatini tiklash va yuksaltirishni ta'minlovchi ma'naviy-ma'rifiy islohotlarning yo'nalishlari belgilab olindi.

Ma'naviy meros qadim zamonlardan beri ajdodlarimiz, ota-bobolarimizdan bizgacha yetib kelgan ma'naviy boyliklar – siyosiy, falsafiy, huquqiy va diniy qarashlar, axloq – odob me'yorlari, ilm-fan yutuqlari, tarixiy, badiiy va san'at asarlari majmuidir. Ma'naviy qadriyatlar, boyliklar inqilobiy yo'l bilan hosil qilinadigan hodisa emas, u jamiyat taraqqiyotining barcha bosqichlarida uning ehtiyojlari tufayli yuzaga keladi va o'sha davr hayotini aks ettiradi, u jamiyat o'zgarishi bilan yo'qolib ketmaydi, keyingi avlodlar uchun meros bo'lib qoladi. Har bir avlod ma'naviyatni yangidan yaratmaydi, balki mavjud ma'naviy merosga tayanadi. Biroq uni qanday bo'lsa shundayligicha, ko'r-ko'rona qabul qilavermaydi, taraqqiyparvarlik, insonparvarlik, adolat nuqtai nazaridan qabul qiladi va rivojlantiradi.

Istiqlol tufayli milliy madaniyatimiz, jahon sivilizatsiyasi taraqqiyotiga bebaho hissa qo'shgan buyuk bobokalonlarimizning ma'naviy merosi qaytadan o'rganildi va tiklandi. Xalqimiz ulardan bahramand bo'la boshladi. Mustaqillik yillarida xalqimiz ma'naviyati yulduzlari bo'lgan buyuk allomalarimizning tavallud topgan tarixiy sanalari YuNESKO bilan hamkorlikda mamlakatimizda va xalqaro miqyosida keng nishonlandi.

I.Karimov – “Moddiy islohotlar, iqtisodiy islohotlar o'z yo'liga. Ularni hal qilish mumkin. Xalqning ta'minotini ham amallab turish mumkin. Ammo ma'naviy islohotlar – qullik va mutelik iskanjasidan ozod bo'lish, qadni baland tutish, ota-bobolarimizning udumlarini tiklab, ularga munosib voris bo'lish – bundan og'irroq va bundan sharafliroq vazifa yo'q bu dunyoda”. [1-202] – deb bejizga ma'naviyatga urg'u bergani yo'q.

Yon atrofimizda bo'layotgan voqea hodisalarga ongli munosabatda bo'lishda ma'naviyatning o'rni muhimdir.

“Biz, - deydi I.Karimov, - iqtisodiy o'nglanish, iqtisodiy tiklanish, iqtisodiy rivojlanishni ma'naviy o'nglanish, ma'naviy poklanish, ma'naviy yuksalish

harakatlari bilan tamomila uyg'un bo'lishini istaymiz".[2-35] Chunki xalq ma'naviyati o'nnglanmaguncha, na ijtimoiy-siyosiy jarayonlarda, na iqtisodiy sohada jiddiy yangilanishlar quvvatga kirishi qiyin.

Xalq ma'naviyatini, millat ma'naviyatini sun'iy ravishda, qandaydir o'ylab topilgan aqidalarga, dogmalarga tayanib, yuzaga keltirib ham, keskin o'zgartirib ham bo'lmaydi. Chunki ma'naviyat tushunchasining mazmuni bir kunda, bir yilda, hatto bir asrda shakllanadigan narsa emas, u har bir xalqning juda uzoq tarixi qa'ridan oziq olib, teranlik kasb etib keladi.

O'rta Osiyo xalqlari tarixining ibtidosi asrlar qa'riga singib ketgan bo'lib, ular bosib o'tgan necha ming yillik ma'naviy kamolot pillapoyalari aniqlash bugun uchun muhim muammodir. Biz bugungi kunda milliy ma'naviyatimiz nazariyasini yaratish uchun avvalo uning tarixiy takomilini batafsil ko'zdan kechirib chiqishimiz kerak bo'ladi. Millatning ma'naviy kamoloti zamonda, ya'ni uning butun tarixi davomida yuz beradi, ammo u ba'zan shiddat bilan yuksalib borsa, ba'zan esa ma'lum darajada tanazzulga yuz tutishi ham mumkin. Bir narsa ayonki, tarix hodisalari, shaxslar, voqealar o'tib ketadi, moddiy madaniyat unsurlari yemiriladi, ma'naviyat esa yuksalib, boyib, tobora kengroq ko'lam va teranroq mazmun kasb etib boraveradi. Millatning aksariyati ma'naviy tanazzulga yuz tutgan fojeiy sharoitlarda ham milliy ma'naviyat yo'qolmaydi, ko'lam va mazmunda o'zi yetishgan kamolot bosqichini yo'qotmaydi.

O'zbekistonda amalga oshirilayotgan ma'naviy-ma'rifiy islohotlar barkamol avlodni tarbiyalash va yangicha mustaqil tafakkur tarzini shakllantirishda o'ziga xos o'rin tutmoqda. Ayni vaqtda biz dunyoni yangicha ko'z bilan ko'rib, yangicha, mustaqil tafakkur bilan idrok etayapmiz. Bugungi kunda har bir shaxs ijtimoiy jarayonlarni o'zida mujassam etuvchi kuch sifatida ma'naviy, madaniy, ma'rifiy ehtiyojlar va milliy manfaatlarni teran anglay oladigan, milliy g'oya va jamiyatimiz mafkurasini ongi va qalbiga singdira olgan yangicha tafakkurga ega bo'lib bormoqda. Hozirgi kunda «Komil inson», «Barkamol avlod» tushunchalari alohida mazmun kasb etadi. Shu o'rinda ta'kidlash kerakki, O'zbekiston mustaqilligiga, yurtimizda yashayotgan barcha fuqorolar uchun munosib hayot sharoitini yaratishga qaratilgan barcha islohotlarning samarasini yo'q qilishga, yurtimizda qaror topgan tinch-osuda hayotni izdan chiqarishga harakat qilayotgan kuchlar bor ekan, «odamlarning ongi va tafakkuri uchun kurash hal qiluvchi ahamiyat kasb etayotgan bir vazifa» saqlanib qolmoqda ekan, bugungi kunda komil avlod, avvalo, ana shu ichki va tashqi tahdidlarga to'siq bo'lishga qodir, ma'naviy jihatdan mukammal, o'zligini anglagan, iymon-e'tiqodi mustahkam, muqaddas qadriyatlarni o'ziga singdirgan, irodasi baquvvat bo'lmog'i kerak. Bunday fazilatlarga ega bo'lmoq uchun insonning irodasini toblaydigan, e'tiqodini mustahkamlaydigan ajdodlarimizning ma'naviy merosidan o'z o'rnida samarali foydalanish asosida avlod tarbiyasini yo'lga qo'yish zarur.[3-172]

Barkamol avlodni shakllantirish insonning aqliy, jismoniy, ma'naviy, axloqiy jihatdan yetukligi, Vatan taraqqiyoti, el-yurt farovonligi uchun jon kuydirishi, ezgu g'oya va niyatlar bilan bunyodkorlik va yaratuvchanlik fazilatlari majmuini anglatadi. «Biz farzandlarimizning nafaqat jismoniy va ma'naviy sog'lom o'sishi, balki ularning eng zamonaviy intellektual bilimlarga ega bo'lgan, uyg'un

rivojlangan bo'lib, XXI asr talablariga to'liq javob beradigan barkamol avlod bo'lib voyaga yetishi uchun zarur barcha imkoniyat va sharoitlarni yaratishni o'z oldimizga maqsad qilib qo'yganmiz»[4-82] – degan edi I.A. Karimov.

Prezident Shavkat Mirziyoevning O'zbekiston ijodkor ziyolilari vakillari bilan uchrashuvdagi ma'ruzasida – “Biz uchun hech qachon kun tartibidan tushmaydigan yana bir o'ta muhim masala borki, unga alohida to'xtalib o'tishni zarur deb bilaman. U ham bo'lsa, unib-o'sib kelayotgan yosh avlodimiz, farzandlarimiz tarbiyasi bilan bog'liqdir.

Buyuk bobomiz Abdulla Avloniy aytganidek, **bu masala biz uchun haqiqatan ham yo najot, yo halokat, yo saodat, yo falokat masalasidir** va o'z dolzarbligi va ahamiyatini hech qachon yo'qotmaydigan, ta'bir joiz bo'lsa, masalalarning masalasidir.

Shu ma'noda, bugungi kunda yurtimizda tobora keng tarqalib borayotgan **“O'z bolangni o'zing asra!”** degan da'vat faqat quruq shior bo'lib qolmasdan, har bir ota-ona, har bir fuqaroning qalbiga, yuragiga chuqur kirib borishi, amaliy harakatga aylanishi uchun ijodiy tashkilotlarimiz ham o'z mas'uliyatini jiddiy ravishda qayta ko'rib chiqishlari davr talabiga aylanmoqda.

Biz bir narsani hech qachon esimizdan chiqarmasligimiz zarur. Agar “ommaviy madaniyat” tahdidi faqat chetdan – G'arbdan kirib keladi, desak, qattiq adashamiz. Bu balo, afsuski, o'zimizdan, o'z oramizdan ham chiqishi mumkin. Men bu gaplarni osmondan olib aytayotganim yo'q. Yurtimizda nashr etilayotgan ayrim gazeta-jurnallar, kitoblarni, suratga olinayotgan ba'zi klip va kinolarni, efirga berilayotgan qo'shiq va raqslarni kuzatib, sog'lom fikrlaydigan har qanday odam shunday xulosaga kelishi tabiiy.

Eng yomoni, badiiy ijod sohasida jaholat ko'rinishlari kuchayib bormoqda.

Biz “jaholat” deganda odatda diniy jaholat, aqidaparastlikni tushunamiz. Lekin bugungi hayotiy jarayonlar jaholat hamma sohada ham uchrashi, agar unga qarshi o'z vaqtida kurash olib borilmasa, o'ta og'ir oqibatlariga olib kelishi mumkinligini ko'rsatmoqda.

Biz bugun jaholat degan baloga iqtisodiyot sohasida ham, ta'lim-tarbiya, sog'liqni saqlash, madaniyat tizimida ham, qo'yingki, hayotimizning barcha jabhalarida duch kelyapmiz va bu illat qo'l-oyog'imizda bamisoli kishan bo'lib turibdi. Bu kishandan xalos bo'lmasdan turib, taraqqiyot va rivojlanish haqida hech qanday so'z bo'lishi mumkin emas.

Ayni vaqtda, madaniyat sohasida jaholatga qarshi ma'rifat bilan kurashish, yoshlarimizni haqiqiy san'atni anglashga o'rgatish, ularning estetik olamini sog'lom asosda shakllantirish bo'yicha oldimizda juda muhim vazifalar turibdi” [5-03-08] - deb ma'naviyatni jamiyat va davlat hayotida naqadar muhim ekanligini asoslab berdi.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki milliy ma'naviy merosimiz tarixiy hodisa, ham zamonaviy voqelik bo'lib, millatning o'tmishi, buguni, hamda kelajagini o'zida mujassam etadi. U millatimizning ma'naviy takomil jarayoni bilan bog'liq va nafaqat ajdodlarimiz yaratgan ma'naviy merosda, balki bugungi kun va kelajak avlodlarning hayotga munosabatida, orzu- istaklarida o'z aksini topgandir. Barkamol avlodni shakllantirish insonning aqliy, jismoniy, ma'naviy, axloqiy jihatdan yetukligi, Vatan taraqqiyoti, el-yurt farovonligi uchun jon kuydirishi, ezgu

g'oya va niyatlar bilan bunyodkorlik va yaratuvchanlik fazilatlarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura. 1-jild. T.-«O'zbekiston»-1996,
2. Oila tarbiyasida milliy va umuminsoniy axloqiy madaniyatning o'rni / Najmidinova Karimaxon Usmonovna. – T.: «Adolat», 2016.
3. <https://uza.uz/uz/posts/adabyet-va-sanat-madaniyatni-rivozhlantirish-khal-imiz-mana-03-08-2017>

“UZBEKISTAN-2030” STRATEGY IMPLEMENTATION OF DIRECTIONS AND PERSPECTIVES ON STRATEGY FROM THE YOUTH’S POINT OF VIEW

Kobiljonova Jasmina Jasur kizi¹

¹*JSPU named after A. Qadiri*

2nd level student of fine arts and engineering graphics

qobiljonov1225@gmail.com

Abstract: Ways and stages of implementation of the development strategy "Uzbekistan-2023", step-by-step implementation of plans and promising projects, changes in the education system and opportunities given to young people were discussed from the perspective of young people. Also, the specific aspects of educational system reforms, scientific development and innovative reforms and the fact that they are an urgent issue of the society are discussed.

Keywords: modern, information technology, strategy, expert, society, constitution, directions, development, concept, intensive, innovative, project.

Adoption of the newly revised Constitution of the Republic of Uzbekistan by popular vote in the referendum held on April 30, 2023 served to strengthen the constitutional foundations of the establishment of New Uzbekistan.

Adoption of the newly revised Constitution of the Republic of Uzbekistan by popular vote in the referendum held on April 30, 2023 served to strengthen the constitutional foundations of the establishment of New Uzbekistan.

The new development path of Uzbekistan was discussed and approved by the general public during the development of the "Uzbekistan - 2030" strategy.

The "Uzbekistan - 2030" strategy embodies several main ideas:

Taking a place among countries with higher-than-average income through stable economic growth;

Organization of the education, medical and social protection system that fully meets the requirements of the time and international standards;